

„Identyfikacja wyzwań stojących przed samorządami i przedsiębiorcami z województwa śląskiego związanych z uwarunkowaniami polityki rozwoju w obszarze sprawiedliwej transformacji i polityki klimatycznej do roku 2050.”

Prezentacja wyników badania

26 czerwca 2025 r.

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Cele i zakres badania

- ❑ Wykonawcą badania było konsorcjum firm **Fundacja Instytut Badań Rynkowych i Społecznych IBRiS** - lider konsorcjum oraz **Otawa Group Grupa Doradcza Sp. z o.o.** - członek konsorcjum.
- ❑ **Czas realizacji: lipiec 2024 r. do kwiecień 2025 r.**
- ❑ **Cel badania:** Identyfikacja wyzwań stojących przed samorządami i przedsiębiorcami z województwa śląskiego związanych z procesami transformacji i polityką klimatyczną UE do roku 2050.
- ❑ Zmierzenie stopnia uświadomienia wśród samorządów i przedsiębiorców województwa śląskiego istniejących wyzwań.

Identyfikacja wyzwań powiązanych ze sprawiedliwą transformacją i polityką klimatyczną UE stanowi wkład do ustaleń strategicznych w ramach aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030".

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

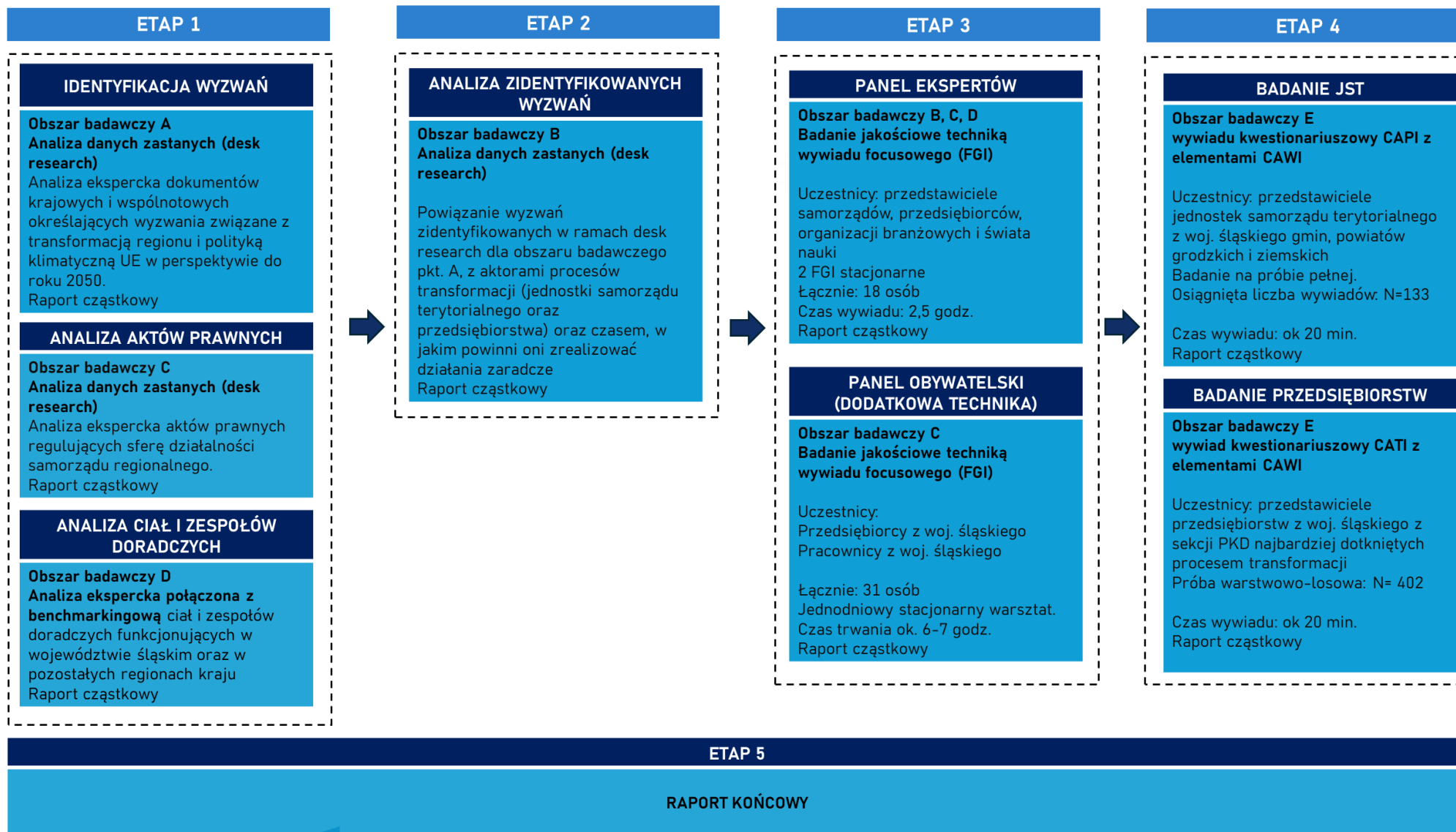
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Etapy realizacji badania

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Produkty poszczególnych etapów badania

➤ Raport metodologiczny

➤ Raporty cząstkowe

1. Raport pt. **„Identyfikacja wyzwań związanych ze sprawiedliwą transformacją i polityką klimatyczną w województwie śląskim, zawartych w dokumentach szczebla krajowego oraz międzynarodowego”** (03.10.2024 r.)
2. Raport pt. **„Określenie zdolności instytucjonalnej Województwa Śląskiego w zakresie możliwych form wsparcia samorządów lokalnych i przedsiębiorców z województwa śląskiego w procesie sprawiedliwej transformacji”** (24.09.2024 r.)
3. Raport pt. **„Analiza systemu organizacji ciał i zespołów doradczych w samorządzie województwa śląskiego na potrzeby organizacji procesu strategicznego zarządzania rozwojem regionu”** (03.10.2024 r.)
4. Raport pt. **„Powiązanie zidentyfikowanych wyzwań z aktorami procesów transformacji oraz czasem w jakim powinni zrealizować działania zaradcze”** (15.11.2024 r.)
5. Raport pt. **„Wyniki badania fokusowego (FGI)”** (20.12.2024 r.)
6. Raport pt. **„Podsumowanie panelu obywatelskiego”** (26.12.2024 r.)
7. Raport pt. **„Ocena świadomości i stopnia przygotowania aktorów procesu sprawiedliwej transformacji regionu. Wyniki badań ilościowych wśród przedsiębiorców i przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego”** (6.03.2025 r.)

➤ Raporty końcowy podsumowujący projekt badawczy (08.04.2025 r.)

rcas.slaskie.pl

Obszar badawczy E

- **Technika badawcza:** wywiad kwestionariuszowy telefoniczny (CATI) z elementami wywiadu internetowego (CAWI)
- **Czas realizacji:** 14 stycznia – 28 lutego 2025 r.
- **Czas trwania wywiadu:** ok. 20 minut
- **Uczestnicy:** przedstawiciele przedsiębiorstw z woj. śląskiego z sekcji PKD najbardziej dotkniętych procesem transformacji
- **Próba:** warstwowo-losowa
- **Warstwy wyznaczono w oparciu o następujące cechy przedsiębiorstw z województwa śląskiego:**
 - wielkość firmy (firmy 0-9 pracowników, firmy 10-49 pracowników, firmy 50-249 pracowników oraz firmy 250 pracowników i więcej).
 - struktura branżowa – badanie przeprowadzono wśród przedsiębiorstw z sekcji PKD najbardziej dotkniętych procesem transformacji, wyróżnionych w ramach analiz przeprowadzonych w obszarze badawczym pkt. B. (Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie, Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe, Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimat, Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, Sekcja F – Budownictwo, Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa)
 - podregiony NUTS 3 w województwie śląskim.
- **Liczba zrealizowanych wywiadów:** N=402

Sekcje PKD uznane jako szczególnie obciążone kosztami transformacji

Jednym z celów badawczych w projekcie było również wskazanie, które sekcje PKD są najbardziej obciążone kosztami w procesie transformacji w województwie śląskim.

- **Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie**
- **Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe**
- **Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych + Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją**
- **Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa**
- **Sekcja F – Budownictwo**

Sprawiedliwa transformacja obejmuje również wyzwania jednostek samorządu terytorialnego, czyli podmiotów gospodarczych działających w:

- • Sekcji O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
- • Sekcji Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Katalog form wsparcia dla przedsiębiorstw – ocena ekspertów

Eksperci w ramach FGI za kluczowe aspekty w zakresie wsparcia przedsiębiorstw uznali:

- **A. Stabilne i przewidywalne planowanie strategiczne** - potrzeba opracowania i przedstawienia przedsiębiorcom planu i szczegółowej strategii procesu transformacji w regionie; stworzenie przejrzystej **mapy działań** oraz wyznaczenie celów i efektów transformacji, aby firmy mogły odpowiednio dostosować swoje strategie.
- **B. Edukacja i informowanie o programach wsparcia dla firm** - postulowano rozszerzenie obecnego katalogu form wsparcia o utworzenie punktów informacyjno-doradczych (np. Regionalne Centrum Informacji), które byłyby odpowiedzialne za komunikację z przedsiębiorcami i praktyczną pomoc w przejściu przez procedury uzyskiwania i rozliczania grantów i dotacji.
- **C. Uproszczenie procedur aplikacyjnych i zwiększenie dostępności funduszy** - wiele programów dotacyjnych jest skierowanych do większych firm, a potrzeby mikro i małych firm nie są wystarczająco obecne.
- **D. Większe wsparcie finansowe i ulgi podatkowe** - np. wprowadzenie szerszej oferty ulg podatkowych oraz lepszego dostępu do finansowania.
- **E. Poprawa jakości postępowań przetargowych** - konieczne jest uproszczenie procedur oraz wzięcie pod uwagę potrzeb sektora przedsiębiorców.
- **F. Wykorzystanie terenów poprzemysłowych** - przedsiębiorcy oczekują od samorządów wsparcia w lobbowaniu nowych inwestycji oraz przygotowaniu tych terenów pod działalność gospodarczą.

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

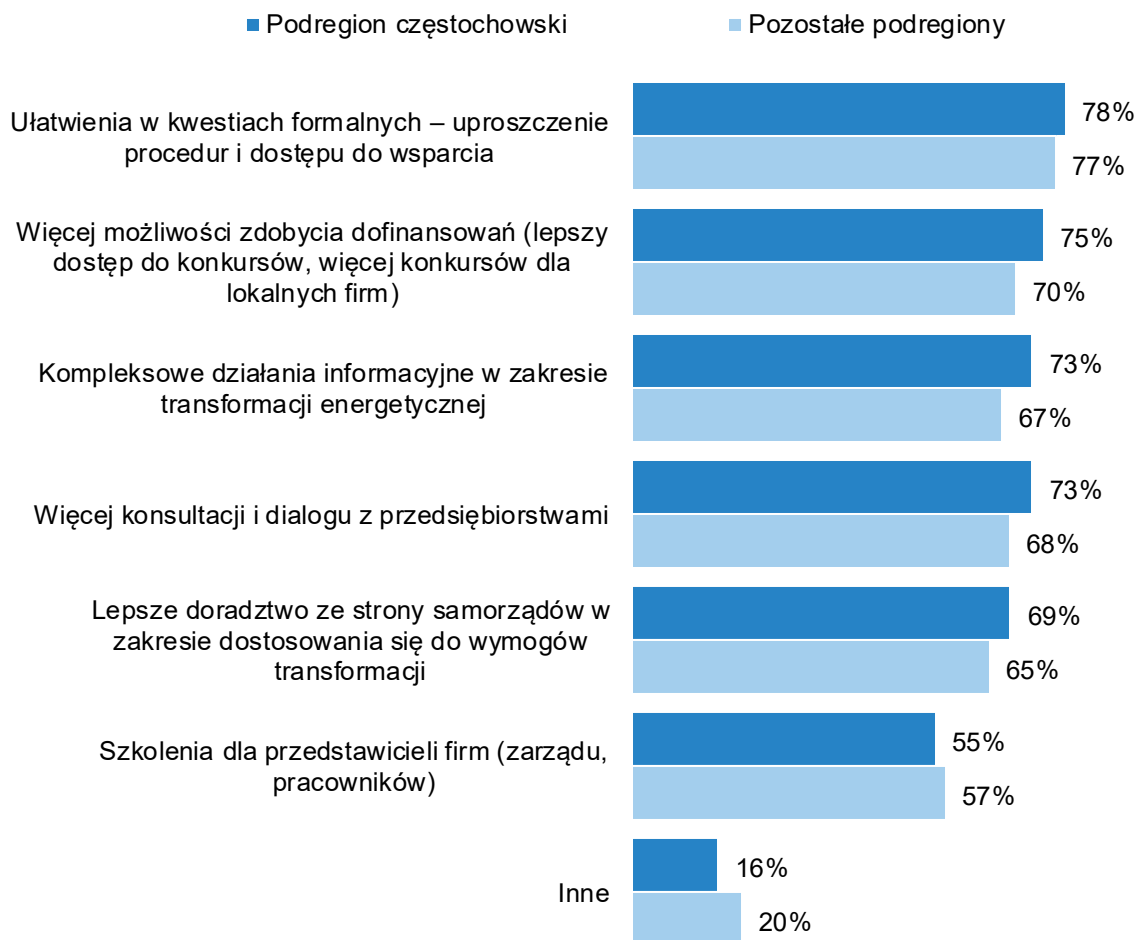

Województwo
Śląskie

Potrzeby przedsiębiorców w procesie transformacji

PRZEDSIĘBIORCY

Jakie są Państwa oczekiwania wobec samorządu województwa w kontekście wsparcia dla firm w procesie transformacji energetycznej?

- Przedsiębiorcy oczekują od samorządu województwa śląskiego przede wszystkim **uproszczenia procedur administracyjnych związanych z pozyskiwaniem wsparcia finansowego**.
- Ważnym aspektem jest także **zwiększenie dostępności środków poprzez lepsze dopasowanie konkursów do potrzeb lokalnych firm**.
- Bardzo mocno wybrzmiewają też **postulaty wzmocnienia dialogu i komunikacji**.

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

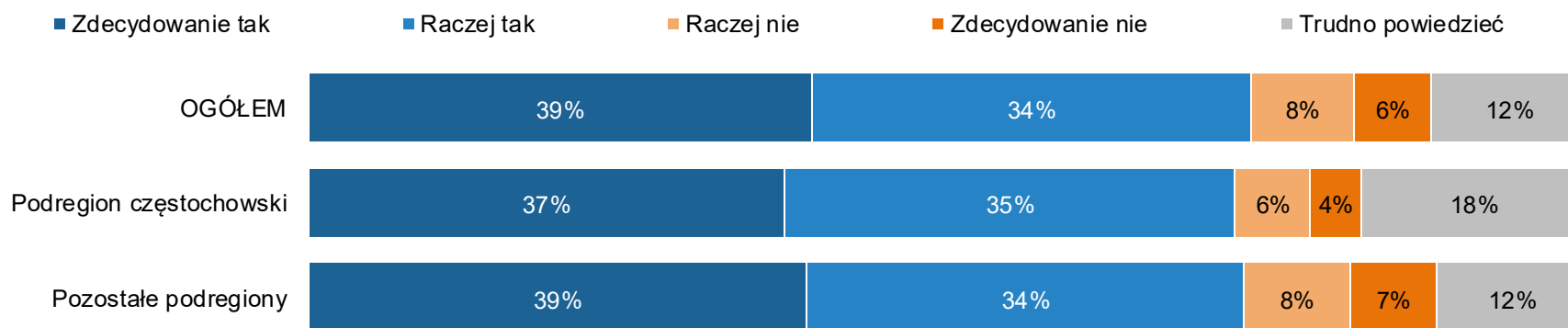

Województwo
Śląskie

Badanie wśród przedsiębiorstw – potrzeba transformacji

- Zdecydowana **większość przedsiębiorców uważa, że transformacja energetyczna w województwie śląskim jest potrzebna** – 39% wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak”, a 34% „raczej tak”.
- Przedsiębiorcy w większości nie postrzegają transformacji energetycznej jako zagrożenia dla własnej firmy – **72%** uważa, że nie wpłynie ona negatywnie na ich działalność.
- Z drugiej strony, postrzeganie transformacji jako szansy także nie jest bardzo powszechne – **36%** firm dostrzega w transformacji potencjalne korzyści, ale aż **46%** nie widzi w niej żadnej wartości dodanej dla swojej działalności.

Czy Pana/i zdaniem transformacja energetyczna w woj. śląskim jest potrzebna?

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

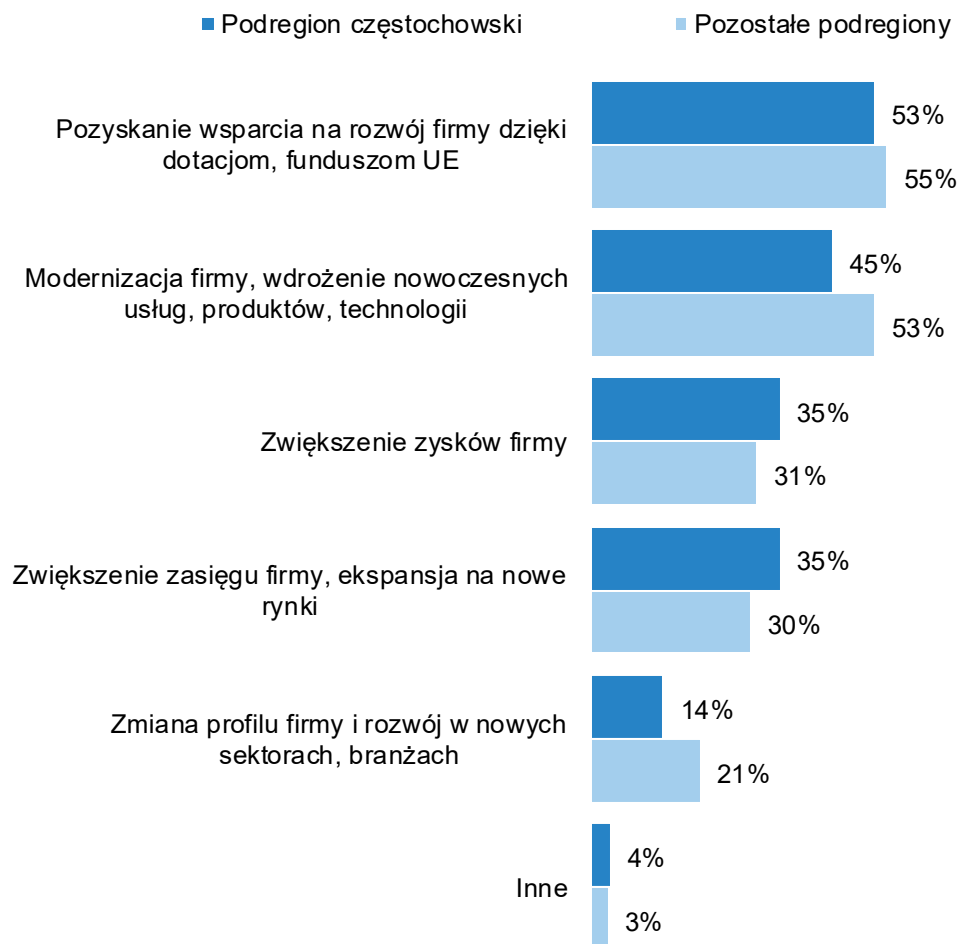
Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Badanie wśród przedsiębiorstw – potencjalne szanse dla firmy

Jakie szanse Państwa firma widzi w kontekście transformacji energetycznej?

- Najczęściej wskazywaną możliwością jest pozyskanie wsparcia finansowego z **funduszy UE (55%)**, co podkreśla kluczową rolę środków publicznych w procesie dostosowania firm do nowych wymogów.
- Ponad połowa badanych (**52%**) widzi w transformacji szansę na **modernizację** działalności poprzez wdrażanie nowoczesnych usług, produktów i technologii.
- Mniej firm oczekuje bezpośrednich korzyści finansowych – **32%** liczy na wzrost zysków, a **31%** na ekspansję na nowe rynki.
- Zmiana profilu działalności i rozwój w nowych sektorach jest rozważana przez **20%** przedsiębiorstw, co sugeruje ostrożne podejście do większych przekształceń modelu biznesowego.

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Badanie wśród przedsiębiorstw – świadomość wyzwań

Wykaz wyzwań transformacyjnych priorytetowych z punktu widzenia przedsiębiorców oraz realizacja działań odpowiadających na te wyzwania.

- Wśród przedsiębiorstw działających w województwie śląskim **istnieje szeroka świadomość kluczowych priorytetów transformacji energetycznej.**
- Dla przedsiębiorców kluczowa jest **poprawa jakości środowiska**, natomiast mniej priorytetowe są działania wpływające na środowisko tj. dekarbonizacja gospodarki, obniżenie emisji dwutlenku węgla w transporcie czy też ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.
- Niektóre działania wskazywane jako priorytetowe z punktu widzenia transformacji regionu, ze względu na ograniczone kompetencje, nie są bezpośrednio wspierane przez przedsiębiorców.

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Badanie wśród przedsiębiorstw – potencjalne zagrożenia dla firmy

Jakie zagrożenia Państwa firma widzi w kontekście transformacji energetycznej?

- Wśród zagrożeń związanych z transformacją energetyczną, firmy najczęściej wskazują **niepewność regulacyjną**, wynikającą z częstych zmian przepisów prawa (**86%**), **wysokie koszty koniecznych inwestycji** (**78%**), **brak uwzględnienia potrzeb biznesu** w procesach decyzyjnych władz publicznych (**74%**) oraz **brak wsparcia ze strony samorządów** (**63%**).

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

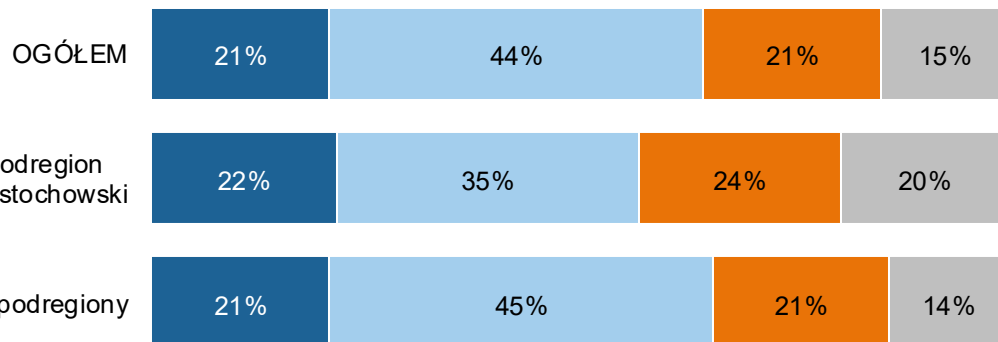
Województwo
Śląskie

Badanie wśród przedsiębiorstw – przygotowanie

- Poziom przygotowania przedsiębiorstw do transformacji energetycznej województwa śląskiego jest zróżnicowany. Największa grupa (44%) deklaruje częściowe przygotowanie, co sugeruje, że firmy podejmują działania dostosowawcze, ale mogą nadal potrzebować wsparcia. Jedynie 21% przedsiębiorstw ocenia swoje przygotowanie jako dobre, podczas gdy taki sam odsetek (21%) przyznaje, że jest całkowicie nieprzygotowany.
- Pomimo szerokiego katalogu wyzwań związanych z procesem transformacji w województwie śląskim, ponad połowa przedsiębiorców jest przynajmniej częściowo do niego przygotowana.**

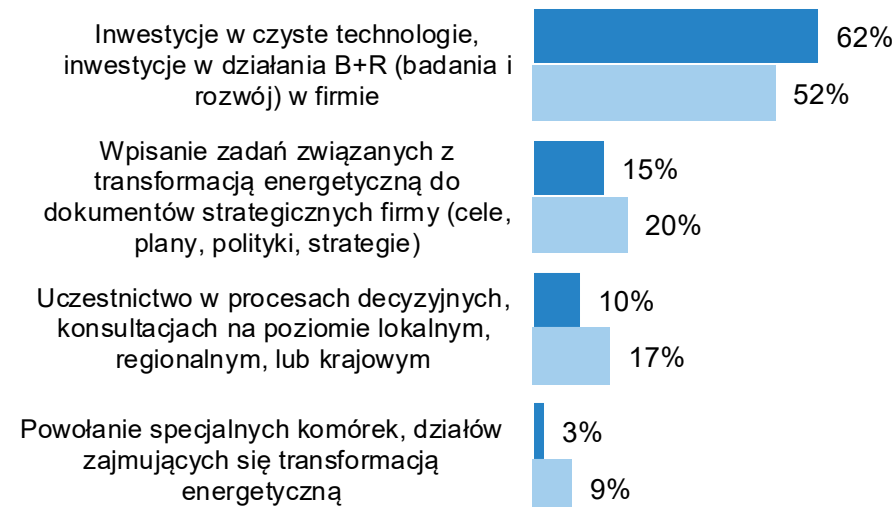
Czy generalnie Pana/i firma jest przygotowana na zmiany związane z transformacją energetyczną województwa śląskiego?

■ Dobrze przygotowana ■ Częściowo przygotowana ■ Nieprzygotowana ■ Trudno powiedzieć

Które działania związane z przygotowaniem się do zmian związanych z transformacją energetyczną Pana/i firma już podjęła / zrealizowała?

■ Podregion częstochowski ■ Pozostałe podregiony

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

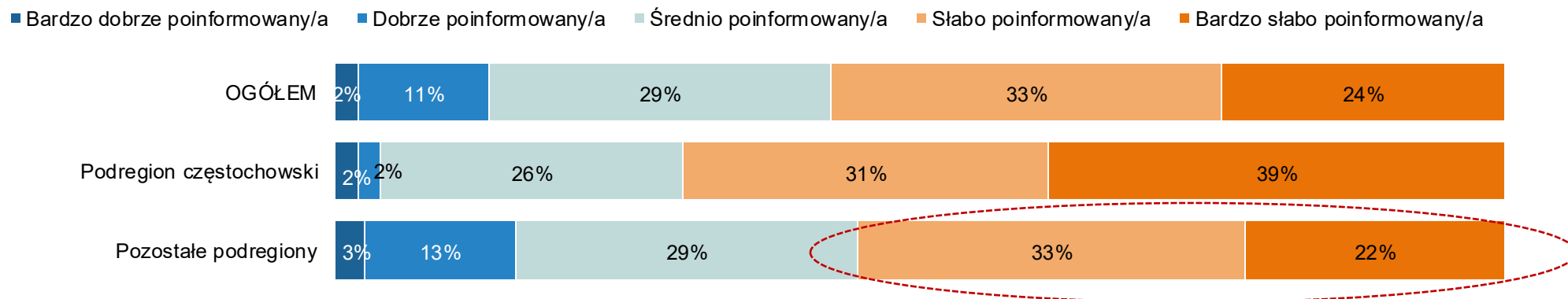
Województwo
Śląskie

Poziom poinformowania na temat procesu transformacji

- Poziom poinformowania przedsiębiorców o planach transformacji energetycznej województwa śląskiego jest niski. Aż 57% badanych ocenia swoją wiedzę na ten temat jako „słabą” lub „bardzo słabą”, co wskazuje na istotne deficyty komunikacyjne.

Na ile jest Pan/Pani poinformowany/a na temat planów dotyczących transformacji energetycznej województwa śląskiego?

PRZEDSIĘBIORCY

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

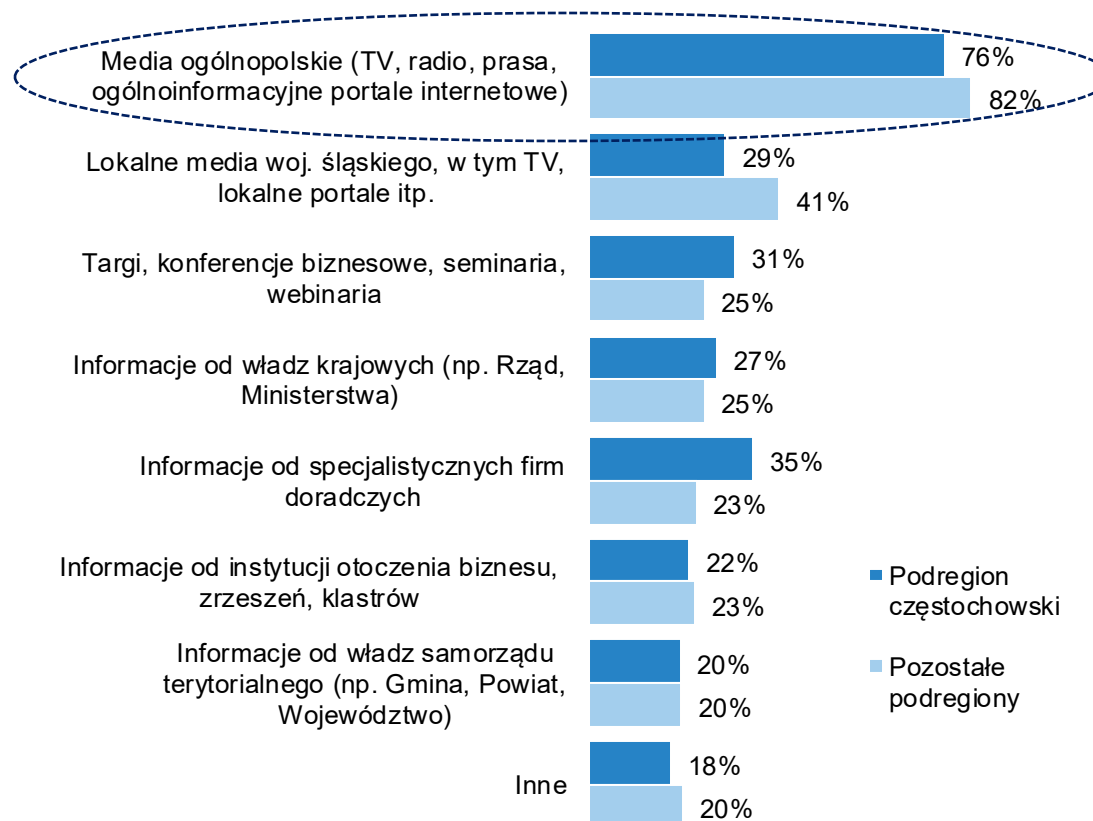
Województwo
Śląskie

Główne źródła informacji

Aktualnie głównym źródłem informacji na temat transformacji energetycznej województwa śląskiego dla przedsiębiorców są media ogólnopolskie, zaś dla JST – Urząd Marszałkowski.

Z jakich źródeł czerpie Pan/Pani/jednostka informacje na temat transformacji energetycznej województwa śląskiego?

PRZEDSIĘBIORCY

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

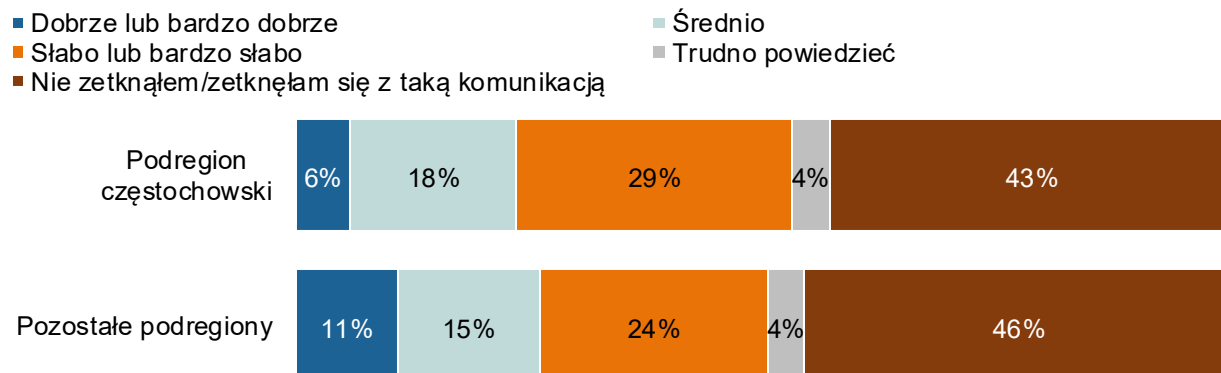
Ocena komunikacji ze strony władz samorządowych i regionalnych przez przedsiębiorców

- Jedynie **20%** przedsiębiorców czerpie informacje na temat transformacji energetycznej od władz samorządowych.
- Aż **45%** badanych przedsiębiorców deklaruje, że w ogóle nie zetknęło się z taką komunikacją, a kolejne **25%** ocenia ją jako „słabą” lub „bardzo słabą”. Jedynie 13% respondentów deklaruje, że jest dobrze lub bardzo dobrze poinformowanych
- Z drugiej strony **40%** jednostek samorządowych zadeklarowało, że informuje przedsiębiorców ze swojego terenu o przebiegu procesu transformacji energetycznej. Blisko jedna trzecia (**30%**) nie prowadzi takich działań. Kolejne **30%** uważa, że nie jest to w ich kompetencjach, co może wskazywać na brak jasno określonych ról samorządów w zakresie komunikacji z sektorem biznesu.

JST

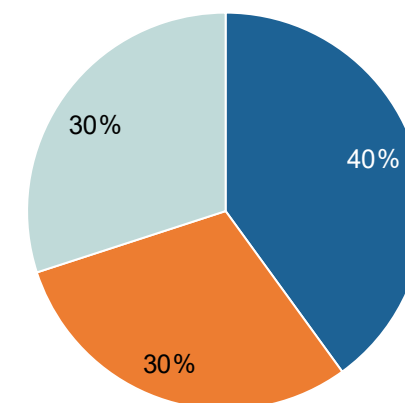
PRZEDSIĘBIORCY

Jak ocenia Pan/Pani komunikację ze strony władz samorządowych lokalnych i regionalnych na temat transformacji energetycznej?

Czy jednostka informuje przedsiębiorców ze swojego terenu o przebiegu procesu transformacji energetycznej?

■ Tak ■ Nie ■ Nie jest to w naszej kompetencji

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Samorząd regionalny wobec procesu transformacji

- **Większość badanych przedsiębiorstw uważa transformację za potrzebną i nie postrzega jej jako zagrożenia dla swojej firmy.**
- Przedsiębiorcy są świadomi nadchodzących zmian, jednak nie potrafią jednoznacznie określić ani zaakceptować ich kierunków i istoty. Widać tu różnicę w podejściu w zależności od skali działalności – większe przedsiębiorstwa (o rocznych przychodach powyżej 50 mln zł) radzą sobie z tym wyzwaniem znacznie lepiej.

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Samorząd regionalny wobec procesu transformacji

- Przedsiębiorcy podchodzą do procesu transformacji **zadaniowo** – jako realizację konkretnych działań, wspieranych funduszami własnymi oraz zewnętrznymi, **a nie jako długofalowy proces** zmieniający otoczenie oraz wewnętrzne procesy i produkty.
- Większość firm stawia na adaptację poprzez **modernizację i rozwój kompetencji**.
- Przedsiębiorcy planują **działania dostosowawcze**, w tym związane z poprawą **efektywności energetycznej (60% przedsiębiorstw)**, przeprowadzeniem **szkoleń** dla pracowników (**48%**), szeroko rozumiane **dostosowanie** się do zmian (**45%**), nawiązanie **współpracy** z innymi firmami i/lub organizacjami (**33%**) czy też zwiększenie **zatrudnienia (31%)**.
- Wiedza przedsiębiorców na temat transformacji, czerpana głównie z mediów krajowych, sprzyja podejściu emocjonalnemu, a nie pragmatycznemu i często jest fragmentaryczna. Przejawia się to np. w podejściu do dekarbonizacji – tylko **31%** respondentów uznaje odejście od węgla za priorytet. Podobnie, stosunkowo niski poziom poparcia (**42%**) odnotowano dla działań na rzecz redukcji emisji CO₂ w transporcie.

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Samorząd regionalny wobec procesu transformacji

Przedsiębiorcy z branż najbardziej obciążonych procesem transformacji energetycznej mają jasne oczekiwania wobec **samorządu regionalnego**, a należą do nich głównie:

- Wprowadzenie ułatwień w kwestiach formalnych tj. uproszczeń procedur i dostępu do wsparcia;
- Zwiększenia możliwości zdobycia dofinansowania, w tym więcej naborów dedykowanych firmom;
- Więcej konsultacji i dialogu z przedsiębiorstwami;
- Kompleksowe działania informacyjne w zakresie transformacji;
- Lepsze doradztwo ze strony samorządów w zakresie dostosowania do wymogów polityki energetyczno-klimatycznej;
- Szkolenia dla przedstawicieli firm (zarówno dla kadry zarządzającej jak i dla pracowników).

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Fundusze Europejskie

Dziękuję za uwagę

**Regionalne Centrum Analiz i Planowania
Strategicznego**

rcas.slaskie.pl

**Departament Rozwoju i Transformacji Regionu
Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego**

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie